

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก

แบบสอบถามโครงการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำลำธาร พื้นที่ต้นน้ำแม่สะงะ
อำเภอแม่แจ่ม อำเภอแม่เือง จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....นามสกุล.....
บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ชื่อหมู่บ้าน.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัดเชียงใหม่

คำแนะนำ : โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลง () หน้าข้อความที่ท่านต้องการตอบเพียงข้อเดียว
หรือมากกว่า 1 ข้อ และเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้สมบูรณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1. เพศ

☐ ชาย	☐ หญิง
2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 20 ปี
☐ 21 – 35 ปี
☐ 36 – 50
☐ 50 ปีขึ้นไป
3. สถานภาพในครอบครัว

☐ หัวหน้าครอบครัว
☐ คู่สมรสหัวหน้าครัวเรือน
☐ อื่น ๆ ระบุ.....
4. ท่านนับถือศาสนาใด

☐ พระพุทธศาสนา
☐ คริสต์ศาสนา
☐ อิสลาม

5. ท่านจบการศึกษาสูงสุดระดับไหน

- () ไม่ได้เรียนหนังสือ อ่านเขียนไม่ได้
 () ไม่ได้เรียนหนังสือ แต่อ่านเขียนได้
 () ประถมศึกษา
 () มัธยมศึกษา
 () มัธยมศึกษาตอนปลาย / บวช. / ปกศ.ต้น
 () อนุปริญญา / ปวส. / ปกศ.สูง / ปวท.
 () จบปริญญาตรี

6. อาชีพหลักของท่าน (อาชีพที่ใช้เวลาในการประกอบอาชีพเป็นส่วนใหญ่)

- () เกษตร () ค้าขาย
 () รับราชการ () หาของป่า
 () รับจ้าง () อื่น ๆ.....

7. ท่านใช้พื้นที่อยู่อาศัยและประกอบอาชีพ

- () 1 - 10 ไร่ () 11 - 20 ไร่
 () 21 - 30 ไร่ () 31 ไร่ขึ้นไป

8. ท่านมีรายได้จากการประกอบอาชีพ (บาท/ปี)

- () ต่ำกว่า 10,000 บาท () 10,001 - 30,000 บาท
 () 31,000 - 50,000 บาท () 50,000 บาทขึ้นไป

9. ระยะเวลาที่ท่านอาศัยอยู่ในหมู่บ้านนี้ (ปี)

- () ต่ำกว่า 5 ปี () 6 - 10 ปี
 () 11 - 15 ปี () 15 ปีขึ้นไป

10. ท่านดำรงตำแหน่งที่เป็นทางการใดต่อไปนี้

- () กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน () กรรมการหมู่บ้าน
 () สมาชิก อบต. () ศสส. / อสม.

11. ท่านดำรงตำแหน่งใดที่ไม่เป็นทางการต่อไปนี้

- () ผู้นำกลุ่ม () กรรมการกลุ่ม
 () ผู้นำศาสนา () ผู้นำพิธีกรรม
 () อื่น ๆ ระบุ.....

12. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือไม่

- () เป็น () ไม่เป็น

13. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มใดในชุมชนของท่านหรือไม่

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () กลุ่มสหกรณ์การเกษตร () กลุ่มออมทรัพย์
 () กลุ่มอนุรักษ์ป่า () กลุ่มผลไม้
 () กลุ่มพืชผัก / ไม้ดอกไม้ประดับ () กลุ่มอื่น ๆ ระบุ.....

14. ปัจจุบันท่านใช้อะไรเป็นเชื้อเพลิงในการหุงต้ม

- () ถ่าน () ไม้ฟืน
 () แก๊ส () ไฟฟ้า
 () อื่น ๆ ระบุ.....

15. ท่านเคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำลำธารและสิ่งแวดล้อมหรือไม่

- () เคย () ไม่เคย

16. ท่านเคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าในพื้นที่ต้นน้ำแม่สะงะ บ่อยครั้งเพียงใด

- () ปีละ 1-3 ครั้ง () ปีละ 4-6 ครั้ง
 () ปีละ 7-9 ครั้ง () ปีละ 10 ครั้งขึ้นไป

17. ท่านเคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าในพื้นที่ต้นน้ำแม่สะงะมาจากแหล่งใด

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () วิทยุ () โทรทัศน์
 () หนังสือพิมพ์ () เพื่อนบ้าน
 () กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน () กรรมการหมู่บ้าน
 () เจ้าหน้าที่ป่าไม้ () ครู
 () พระสงฆ์ () เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
 () องค์กรเอกชน () อื่น ๆ ระบุ.....

18. ท่านเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ การพัฒนา การฟื้นฟู การป้องกันรักษาป่า การป้องกันไฟป่า หรือไม่

- () ไม่เคยได้รับการอบรม () เคยได้รับการอบรมมาแล้วจำนวน.....ครั้ง

ตอนที่ 2 ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่ดินน้ำและทรัพยากรธรรมชาติ
โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างท้ายข้อความที่ตรงกับความรู้ของท่าน
ในเรื่องการอนุรักษ์พื้นที่ดินน้ำ และทรัพยากรธรรมชาติ โดยเลือกคำตอบให้ถือเกณฑ์ดังนี้

ใช่ หมายถึง...ท่านทราบข้อความในประโยคนั้นถูกต้อง

ไม่ใช่ หมายถึง...ท่านทราบว่าข้อความในประโยคนั้นไม่ถูกต้อง

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่ดินน้ำ และทรัพยากรธรรมชาติ	ใช่	ไม่ใช่
1. พื้นที่ดินน้ำมีความสำคัญต่อการมีฝนตกอย่างถูกต้องตามฤดูกาล		
2. การปลูกป่าเพิ่มเติมเป็นการรักษาพื้นที่ดินน้ำวิธีหนึ่ง		
3. ป่าไม้ในพื้นที่ดินน้ำสามารถเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติได้ ไม่จำเป็นต้อง ปลูกป่าเพิ่มเติม		
4. การมีป่าไม้ในพื้นที่ดินน้ำจะช่วยให้มีน้ำในห้วย, คลอง, แม่น้ำลำธารไหล ตลอดปี		
5. ท่านสามารถเปิดพื้นที่ป่าไม้หรือพื้นที่ดินน้ำ เพื่อทำการเกษตรได้		
6. การรักษาป่าในพื้นที่ดินน้ำเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้น		
7. ดินไม้ช่วยลดความรุนแรงของการไหลของน้ำได้		
8. การถากป่าเพื่อขยายพื้นที่เพาะปลูกบนพื้นที่ดินน้ำมาก ๆ เป็นวิธีการหนึ่ง ในการใช้พื้นที่ดินน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด		
9. การดูแลรักษาป่าบริเวณพื้นที่ดินน้ำที่ได้ผลดีคือการให้ประชาชนใน ท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย		
10. การทำการเกษตรบนพื้นที่สูง อาศัยน้ำจากฝนเพียงอย่างเดียว ไม่จำเป็นต้อง ดูแลรักษาป่าแต่อย่างใด		
11. ในพื้นที่ดินน้ำยังมีประชาชนมากเท่าใดก็ดี จะได้ช่วยกันดูแลรักษาพื้นที่ ดินน้ำได้อย่างทั่วถึง		
12. การปลูกหมัก ทำสวน เลี้ยงสัตว์ สามารถส่งเสริมหรือขยายพื้นที่ไปยังพื้นที่ ดินน้ำได้ แต่ต้องไม่ทำให้น้ำขุ่นสกปรก		

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำ และทรัพยากรธรรมชาติ		ใช่	ไม่ใช่
13.	ประเทศไทยเป็นประเทศกสิกรรม ไม่จะเป็นต้องอนุรักษ์ที่ต้นน้ำไว้แต่ อย่างไร เพราะมีฝนตกเป็นประจำอยู่แล้ว		
14.	ต้นไม้ช่วยเก็บกักน้ำและลดการไหลของน้ำให้เป็นไปตามธรรมชาติ		
15.	การปลูกพืชแบบขั้นบันได เป็นการป้องกันการชะล้างพังทลายของดินแบบ หนึ่ง		

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์พื้นที่ที่ต้นน้ำแม่สะงะ

ข้อความ		เคย	ไม่เคย
1.	การเสนอความคิดเห็นในการอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำแม่สะงะ		
1.1	ท่านเคยร่วมประชุมวางแผนการดำเนินงานอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำ แม่สะงะ		
1.2	ท่านเคยร่วมประชุมวางแผนการดำเนินงานอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำ แม่สะงะ นอกเขตหมู่บ้านของท่าน		
1.3	ท่านร่วมแสดงความคิดเห็นต่างๆ ในการประชุม		
1.4	ท่านเสนอความคิดเห็นต่อที่ประชุมให้มีการปลูกป่าเพื่ออนุรักษ์พื้นที่ ต้นน้ำในบริเวณหมู่บ้านของท่าน		
1.5	ท่านเสนอความคิดเห็นต่อที่ประชุมในการบำรุงรักษาป่าต้นน้ำ		
2.	การวางแผนหรือจัดทำโครงการอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำแม่สะงะ		
2.1	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผนหรือจัดทำโครงการอนุรักษ์พื้นที่ต้น น้ำแม่สะงะ		
2.2	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผนโครงการปลูกป่าเพื่ออนุรักษ์พื้นที่ ต้นน้ำแม่สะงะ		
2.3	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผนการดูแลรักษาป่าในพื้นที่ต้นน้ำ แม่สะงะ		
2.4	ท่านเข้าร่วมประชุมวางแผนป้องกันการบุกรุกทำลายป่าในพื้นที่ต้นน้ำ แม่สะงะ		

	ข้อความ	เคย	ไม่เคย
3	2.5 ท่านเข้าร่วมประชุมวางแผนชักชวนให้เพื่อนบ้านช่วยกันดูแลรักษาป่า และปลูกป่าในพื้นที่ลุ่มดินน้ำแม่สะงะ ร่วมลงมือปฏิบัติหรือสละทรัพย์และแรงงานในการอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำแม่สะงะ 3.1 ท่านร่วมปลูกป่าต้นน้ำในวันสำคัญ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันเข้าพรรษา และวันสำคัญอื่น ๆ 3.2 ท่านร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการจับกุมผู้บุกรุกป่าต้นน้ำ 3.3 ท่านเคยให้ยืมหรือบริจาควัสดุ เช่น มีด จอบ พลั่ว บุ้งกี๋ ฆ้อง เชือก หรือ ยานพาหนะในการปลูกป่าต้นน้ำ 3.4 ท่านร่วมออกเงินช่วยเหลือเกี่ยวกับการป้องกันรักษาป่าต้นน้ำหรือการปลูกป่าอนุรักษ์ต้นน้ำ 3.5 ท่านเคยชักชวนเพื่อนบ้านให้สังเกตดูการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเมื่อต้นน้ำลำธาร ลำห้วยแห้งและตื้นเขิน		
4	การติดตามและประเมินผลโครงการอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำแม่สะงะ 4.1 ท่านเคยเข้าร่วมติดตามการดำเนินงานของโครงการ เช่น การปลูกป่า การป้องกันไฟป่า ฯลฯ ตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโครงการ 4.2 ท่านเคยเสนอแนะวิธีการบำรุงรักษาป่าต้นน้ำหลังจากได้ปลูกป่าเสร็จสิ้นแล้ว 4.3 ท่านเคยร่วมเป็นกรรมการการใช้ น้ำสำหรับการทำการเกษตรในหมู่บ้านของท่าน 4.4 ท่านเคยเผยแพร่ข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของป่าต้นน้ำลำธารและโทษของการตัดไม้ทำลายป่าต้นน้ำลำธาร 4.5 ท่านเคยรายงานเจ้าหน้าที่เมื่อมีผู้บุกรุกตัดไม้ทำลายป่าต้นน้ำลำธาร		

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมและข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์พื้นที่
ต้นน้ำแม่สะงะ

4.1 ปัญหาอุปสรรค

กิจกรรม	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. ปัญหาประชุมวางแผน โครงการอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำ			
2. ปัญหาการได้รับความยอมรับทางความคิด			
3. ปัญหาการป้องกันและรักษาป่าต้นน้ำ			
4. ปัญหาการปลูกป่าต้นน้ำ			
5. ปัญหาบำรุงรักษาป่าต้นน้ำ			
6. ปัญหาการก่อสร้างฝายต้นน้ำ			
7. ปัญหาการประชาสัมพันธ์ด้านการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ			
8. ปัญหาการติดต่อกับหน่วยงานกับหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่			
9. การใช้ประโยชน์พื้นที่ต้นน้ำ เช่น ปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ ฯลฯ			
10. การติดตามประเมินผล			

4.2 ท่านมีข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำแม่สะงะ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
อย่างไรบ้าง (โปรดระบุ)

1).....

.....

2).....

.....

3).....

.....

.....

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก ข

ภาพพื้นที่ทำการศึกษา บริเวณต้นน้ำแม่สะระ มีชุมชนจำนวน 14 กลุ่มบ้าน อยู่อาศัย และทำกิน ทั้งที่ตำบลแม่วิน อำเภอแม่อาง และตำบลแม่มานจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

รูปที่ ๑๖. ภาพทิวทัศน์ของสวนสาธารณะ

รูปที่ ๑๗. ภาพทิวทัศน์ของสวนสาธารณะ

ภาพองค์ประชุมชนร่วมกันแก้ไขปัญหาคาการจัดการทรัพยากร

ภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ต้นน้ำลำธาร

การปลูกป่า

การปลูกจิตสำนึก

การอนุรักษ์ดิน น้ำ และป่าไม้

ภาพผู้นำชุมชนศึกษาดูงาน โครงการพัฒนาตอยตุง จ.เชียงราย

ประวัติผู้เขียน

- ชื่อ - สกุล นายเพียรเลิศ ภิระจำนงค์
- วัน เดือน ปีเกิด 5 ตุลาคม 2492
- ประวัติการศึกษา
- สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 (2503)
จากโรงเรียนบ้านไสยาว อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง
 - สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 (2512)
จากโรงเรียนผดุงศิษย์พิทยา บางซื่อ กรุงเทพมหานคร
 - สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา
จากโรงเรียนการป่าไม้ จังหวัดแพร่ (2514)
 - สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต
จากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ (2525)
- ประสบการณ์ทำงาน
- ดำรงตำแหน่งพนักงานป่าจัตวา สำนักงานป่าไม้เขตสงขลา (2514)
 - ดำรงตำแหน่งพนักงานป่าไม้ 3 กองอนุรักษ์ต้นน้ำ กรมป่าไม้ (2519)
 - ดำรงตำแหน่งพนักงานป่าไม้ 4 (2522)
 - ดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานป่าไม้ 5 (2528)
 - ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ป่าไม้ 6 (2535)
 - ส่วนอนุรักษ์ต้นน้ำ สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรมป่าไม้